

Nr 259.

Godkänd av första kammaren den 3 juni 1925.

Godkänd av andra kammaren den 3 juni 1925.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 206, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 66.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 23 mars 1925 avlåten proposition, nr 206, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—20:o.

I fråga om de i förevarande proposition under punkterna 1—6 upptagna framställningarna har riksdagen icke något att erinra. Riksdagen får därför anmäla, att riksdagen medgivit,

1) att lotterna nr 1, 2, 3, 5, 6 och 7 å i ärendet företedda karta må från kronoegendomen 2 mantal Husby nr 2 och 3 i Husby-Lyhundra socken av Stockholms län försäljas, lotten nr 1 till J. A. Lindberg mot en köpeskilling av 500 kronor, lotten nr 2 till Husby-Lyhundra kommun mot en köpeskilling av 2,200 kronor, lotten nr 3 till Syninge mejeriaktiebolag mot en köpeskilling av 3,680 kronor, lotten nr 5 till Helmer Andersson mot en köpeskilling av 530 kronor, lotten nr 6 till Johan Norrman mot en köpeskilling av 1,000 kronor och lotten nr 7 till Joel Gustafsson mot en köpeskilling av 4,260 kronor, samt under villkor för var och en av försäljningarna, *att köpeskillingen erlägges kontant vid tillträdet, att det försälda ägoområdet får tillträdas den 14 mars 1926 i det skick, det då befinner, varvid köparen inträder i de rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan ägt till den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder egendomen, att köparen skall svara för de ägoområdet författningsenligen efter tillträdet åliggande utskylder, att ägoområdet, om så*

påfordras, på köparens bekostnad vederbörligen inhägnas, samt att köparen ensam skall vidkännas lagfarts- och andra med köpet förenade utgifter;

2) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet Hagalund om 13.538 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Sköldnäs nr 3 i Västra Vingåkers socken av Södermanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll i fråga om utfartsväg och hägnadsskyldighet, på sätt av domänstyrelsen förordats, och om rätt för Baggetorpsortens elektriska distributionsförening att hava elektriska ledningar framdragna över lägenheten;

3) att från kronoegendomen Sundbyholm nr 1, $4\frac{7}{8}$ mantal, jämte underlydande fastigheter i Sundby socken av Södermanlands län elva i statsrådsprotokollet omförmälda med litt. b, d, e, f, g + h, i, j, k, l, m och n betecknade lägenheter må var för sig med i samma protokoll föreslaget område — lotterna litt. b och d med tillägg av vägområden, på sätt av domänstyrelsen föreslagits — försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för innehavare av lotten litt. b till väg över ägofigur nr 14 å den i ärendet företedda, av distriktslantmätaren Ström uppgjorda kartan, på sätt å samma karta angivits, med hembuds rätt för Gustaf Andersson till lägenheten litt. g + h samt med skyldighet dels för innehavare av lägenheten litt. b att av lägenhetens område upplåta fri mark till väg för kronoegendomens behov, dels för innehavare av lotten litt. d att upplåta det i lottens areal ingående vägområde till fritt begagnande såsom väg av köpare av lägenheten litt. b, dels ock för innehavare av lägenheterna litt. g + h, i, k och l att av lägenhetens område upplåta fri mark till utfartsväg för nordost om respektive lägenhet belägen, till försäljning medgiven lägenhet;

4) att i statsrådsprotokollet omförmälda återstående del av kronolägenheten Alebrunns- och Smedjelyckorna inom Linköpings stad om 4.72 hektar må till staden försäljas mot en köpeskilling av 118,000 kronor, under villkor

att köpeskillingen vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i Östergötlands län; samt

att köparen ensam vidkännas lagfartskostnader och övriga med köpet förenade utgifter;

5) att lägenheten Svensberg må med av domänstyrelsen föreslagen, i statsrådsprotokollet angiven areal från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Alsheda nr 6 Ännagård i Alsheda socken av Jönköpings län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll om rätt för Vetlanda belyningskommitté och Vetlanda stad att hava elektriska ledningar framdragna över lägenheten jämlikt i statsrådsprotokollet omförmälda resolutioner den 18 oktober 1907 och den 31 december 1920; samt

6) att, sedan kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Ulås nr 3 Norrgården i Voxtorps socken av Jönköpings län blivit genom ägostyckning delad i två i statsrådsprotokollet angivna lotter, den lott, som å kartan omfattar

ägofigurerna nr 1—61 om 24.270 hektar, må försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Per Henning Pettersson.

7) Under punkt 7 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att av kronoegendomen 5^{18/25} mantal Borgholm nr 8, jämte lägenheten Borgholm nr 7, en trädgård, i Repplinge socken av Kalmar län må

dels enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar försäljas i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheterna Nybygget, Johannesberg, Dammen och Hemmet samt lägenheterna litt. A—D (Nybygget, Dammen samt litt. C och D med områden i enlighet med vad av departementschefen förordats samt Johannesberg, Hemmet samt litt. A och B med områden i enlighet med uppskattningsmännens förslag), ävensom ett i samma protokoll omförmält område om 6.666 hektar, sistnämnda lägenhet med hembuds rätt för Henrik Nilsson,

dels ock till Hennes Maj:t Drottningen med nyttjanderätt överlätas utan avgift ett i statsrådsprotokollet omförmält område om 5.97 hektar jämte den s. k. Näktergalsstigen, så länge området användes för ett i statsrådsprotokollet omförmält vilohem, dock under villkor att nämnda stig under dagen hålles öppen såsom allmän promenadväg, men med rätt för innehavaren av vilohemmet att enligt villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmes, hålla vägen avstängd nattetid och vid tillfällen för utförande av underhålls- och förbättringsarbeten.

Riksdagen har funnit sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag. Beträffande särskilt frågan om upplåtelser från egendomen av egna hem, har riksdagen funnit den nu föreliggande utredningen klarlägga, att man åtminstone för närvarande icke lämpligen kan åstadkomma dylika upplåtelser i större omfattning än som i propositionen föreslagits. I fråga om avsättandet av mark till nationalpark delar riksdagen departementschefens i statsrådsprotokollet uttalade uppfattning, att denna fråga bör lösas i samband med avgörandet av spörsmålet om upplåtelser för stadens utvidgning. Riksdagen vill nu endast uttala den förväntan, att utredningen därom snarast möjligt fullbordas.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit, vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 7 av förevarande proposition föreslagit.

8) Emot den under punkten 8 upptagna framställningen har riksdagen intet att erinra, varför riksdagen får anmäla, att riksdagen medgivit, att, sedan kronoegendomen 1 mantal Ramdala nr 1 i Ramdala socken av Blekinge län blivit genom ägostyckning delad i sex lotter i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet omförmält förslag,

dels de med litt. A, C, D och E betecknade lotterna må var för sig med de enligt distriktslantmätaren Walter Raquettes i ärendet åberopade karta av 1924 dem tillagda i statsrådsprotokollet angivna områden försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegen-

domar, med rätt för köpare av lotten litt. A till hälften av i statsrådsprotokollet angivna kvantiteter avträdesfoder,

dels ock lotten litt. B må med i statsrådsprotokollet angivet område men med undantag av en loglänga, till den del densamma är belägen å lottens mark, till avlidne Oscar Anderssons stärbhusdelägare försäljas för en köpeskilling av 10,470 kronor att erläggas med en sjättedel⁸/₁₀₀ vid tillträdet den 14 mars 1926 och en sjättedel den 14 mars varje av nästföljande fem år med skyldighet för köparna att låta berörda loglänga, i den mån den är belägen å lottens mark, avgiftsfritt kvarstå under ett år från tillträdesdagen samt under villkor i övrigt,

att lotten säljes i det skick, den vid tillträdet befinnes, med rätt för köparna till hälften av förberörda kvantiteter avträdesfoder,

att köpeskillingen skall erläggas till länsstyrelsen i länet,

att köpebrev skall utfärdas, så snart första sjättedelen av köpeskillingen erlagts och köparnas skuldförbindelse å återstoden därav avlämnats,

att köparna skola svara för de å lotten för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt

att köparna skola ensamma vidkännas alla med lottens avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter, ävensom kostnaderna för inteckning i fastigheten till säkerhet för berörda skuldförbindelse,

med förbehåll i fråga om samtliga fem försäljningslotter om rätt för Sydsvenska kraftaktiebolaget att hava elektriska ledningar framdragna enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts resolution den 27 maj 1921.

9) I överensstämmelse med vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 9 föreslagit har riksdagen medgivit, att, sedan kronoegendomen 1 mantal Svenstorp nr 3 i Västra Sönnarlövs socken av Kristianstads län styckats i två delar, den ena utgörande i statsrådsprotokollet angivna skogsskiftet och den andra egendomen i övrigt, ifrågavarande båda lotter må var för sig försäljas med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1926,

den skogsskiftet omfattande lotten å offentlig auktion till den högstbjudande, samt

övrig del av egendomen till andelsföreningen Eget hem inom Kristianstads län u. p. a. mot en köpeskilling av 79,848 kronor och under följande villkor, nämligen, att köpeskillingen vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i länet, att egendomen säljes i det skick, den vid tillträdet befinnes, varvid andelsföreningen skall, så vitt egendomen angår, inträda i de rättigheter och skyldigheter kronan ägt till den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder egendomen, att andelsföreningen skall svara för de å området efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt att andelsföreningen ensam skall vidkännas kostnaderna för lagfart å köpet och andra med köpet förenade kostnader.

Emot de under punkterna 10—12 upptagna framställningarna har riksdagen icke haft något att erinra, varför riksdagen får anmäla, att riksdagen medgivit,

10) att fem i statsrådsprotokollet omförmälda, med litt. a, b, c, e och f utmärkta lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoegendomen 1 mantal Lilla Svedala nr 1, 5, 18 och 19 i Västra Kärrstorps socken av Malmöhus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för samtliga köpare att gälda kronans kostnader för de över områdena uppgjorda avsöndringskartor med arealbevis och för köpare av områdena litt. b, e och f att erlægga köpeskillingen kontant vid tillträdet samt med hembuds rätt för stenhuggaren Per Viktor Widell till område litt. b, för smeden Olof Hallén till området litt. e och för gjuteriarbetaren Tage Johansson till området litt. f.;

11) att från kronoegendomen 1 mantal Vastad nr 1 i Eftra socken av Hallands län må fränskiljas och försäljas

dels följande områden, nämligen

a) ett å egendomens hemskifte liggande område om 0.080 hektar, omfattande delar av ägofigurerna nr 152—154, med hembuds rätt för Nils Julius Svensson,

b) ett å det s. k. Yabroskiftet liggande område om 0.330 hektar, omfattande norra delen av ägofiguren nr 243, med hembuds rätt för Nils Alfred Emanuelsson, samt

c) ett å sistnämnda skifte liggande område om 0.315 hektar, omfattande södra delen av ägofiguren nr 243, med hembuds rätt för Ludvig Adolfsson; skolande omförmälda tre områden försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

dels ock följande områden, nämligen

a) ett å egendomens hemskifte liggande område om 0.335 hektar, omfattande delar av ägofigurerna nr 71—73, till Eftra kommun för en köpeskillning av 850 kronor, samt

b) ett å samma skifte liggande område om 0.099 hektar, omfattande delar av ägofigurerna nr 153 och 154, till Eftra byggnadsförening u. p. a. för en köpeskillning av 250 kronor;

skolande omförmälda två lägenheter försäljas under villkor,

att köpeskillningarna vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i länet, att områdena säljas i det skick, som de vid tillträdet finnas, varvid köparna skola inträda i de rättigheter och skyldigheter, som kronan ägt till den vid samma tid avträdande brukaren,

att köparna ansvara för å områdena belöpande onera och utskylder,

att köparna ensamma vidkännas alla med områdenas avskiljande och lagfart å fången ävensom andra med köpet förenade kostnader, samt

att köparna i gränsen mellan områdena å ena sidan samt kronoegendomens övriga mark å andra sidan uppsätta och för framtiden underhålla lämpligt stängsel; samt

12) att fyra i statsrådsprotokollet omförmälda, med litt. b, c, d och e betecknade lotter av kronoegendomen 1 mantal Hoga nr 1 i Stenkyrka socken av Göteborgs och Bohus län må var för sig med i samma protokoll angivet område försäljas,

lotterna litt. b och e till respektive Stenkyrka kommun och ingenjören Nils Nordström under villkor för vardera försäljningen, att köpeskillingarna vid tillträdet kontant erläggas till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och att köparna ensamma vidkännas de med lotternas avskiljande och lagfart å fången förenade kostnader, samt

lotterna litt. c och d i enlighet med gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll för köpare av lotten litt. c om rätt till väg över lotten litt. d.

13) Under punkt 13 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

a) att från den del av hemmanet $\frac{5}{8}$ mantal Västra Ed nr 2 i Dals-Eds socken av Älvsborgs län, som beröres av den utav Kungl. Maj:t den 12 september 1921 fastställda stadsplanen för visst område av nämnda hemman jämte angränsande mark i Dals-Eds socken m. m., tomter för bebyggande må upplåtas med äganderätt eller tomträtt under villkor,

att vid försäljning med äganderätt köpeskillingen erlägges kontant vid köpets avslutande,

att vid upplåtelse av tomträtt en årlig avgäld, motsvarande skälig ränta å tomtens värde, erlägges,

att upplåtelse av viss tomt ej får ske med mindre Kungl. Maj:t förklarar sig icke hava något att erinra mot föreslagen tomtindelning för de kvarter, inom vilket tomten är belägen,

att kostnaden för upplåten tomts behöriga utstakning å marken bestrides av den, till vilken tomten upplåtes,

att mark till i stadsplanen upptagna vägar, torg, planteringar och allmänna platser kostnadsfritt överlämnas till det blivande samhället,

att inflytande köpeskillingar och tomtavgälder skola disponeras så, att därav först ersättes den del av kostnaderna för stadsplanens upprättande, som belöpa å kronoparken Västra Ed, samt kostnaderna för utförd polygonmätning, att därefter må utgå ersättning med belopp, som av Kungl. Maj:t bestämmas, till tomtinnehavare för de byggnader, som för stadsplanens genomförande måste bortrivras och icke äro utan vederbörligt tillstånd uppförda, att vidare må utgå erforderligt belopp till utdikning av myren i stadsplaneområdets västra del och anläggning av behöfliga vägar, i den mån sådana befinnas böra utföras genom statens försorg, ävensom till utstakning av stadsplanen och nödig byggnadskontroll (byggnadsinspektörens avlöning), samt slutligen att inflytande köpeskillingar och tomtavgälder i övrigt må användas till inköp för kronans räkning av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark samt till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarna, samt

att ordningen för tomtupplåtelseerna och villkoren i övrigt därför bestämmas av Kungl. Maj:t;

b) att det område av kronohemmanet $\frac{5}{8}$ mantal Västra Ed, som å den till stadsplanen hörande kartan angivits såsom tomt nr 2 i kvarteret nr 10 a, må mot vederlag av den å en av F. Lilljekvist år 1916 upprättad karta med A och röd färg betecknade, intill och strax norr om kvarteret 10 a belägna delen av Dalslands järnvägsaktiebolag tillhörig mark överlåtas till nämnda järnvägsaktiebolag.

Under åberopande av jordbruksutskottets, av riksdagen härutinnan godkända utlåtande nr 66, punkt 13, får riksdagen anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts under punkt 13 gjorda framställning.

Emot de under punkterna 14—20 upptagna framställningarna har riksdagen icke funnit anledning till erinran. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen medgivit,

14) att kronans andel för $\frac{1}{8}$ mantal Uggleheden i Västra Tunhems sockenallmanning Nordkroken i Älvsborgs län må försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

15) att en i statsrådsprotokollet omförmäld tomtplats om 0.140 hektar må från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Högsböla nr 1 Sörgården jämte Sörgårdslyckan nr 1, en åker, och Sävalyckan nr 1, ett soldattorp, i Bergs socken av Skaraborgs län försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

16) att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت område om 0.363 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Hafstena nr 7 Grubbagård inom Skövde stads område försälas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Ivar Johansson;

17) att från kronoparken Bon i Grava socken av Värmlands län må frånskiljas och försälas ett å den i ärendet företedda, år 1924 upprättade kartan över lägenheten Svarthålan med röd gränslinje utmärkt område om 91 ar, innefattande åker med avloppsgrav, till Rudolf Carlsson, Rud, Skåre, mot en köpeskilling av 300 kronor, under villkor,

att området tillträdes med äganderätt den 14 mars 1926;

att köpeskillingen vid tillträdet erlägges till domänstyrelsen;

att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånet förenade kostnader; samt

att köparen uppsätter och underhåller vederbörligt stängsel omkring det försälda området;

18) dels att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت, med ägofigurerna nr 126 och 127 å den i ärendet företedda kartan betecknat område om 0.3610 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Yllesta nr 2 i Kolbäcks socken av Västmanlands län avsöndras och till Kolbäcks församling försälas mot en köpeskilling av 290 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt under villkor i övrigt,

att köpeskillingen skall erläggas senast å tillträdesdagen till länsstyrelsen i länet,

att området må av församlingen tillträdas vid utgången av nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1927 eller dessförinnan å tid, varom församlingen med egendomens arrendator kan träffa överenskommelse,

att församlingen skall ensam vidkännas alla med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter, samt

att på församlingens bekostnad uppföres och för framtiden underhålles stängsel i ägo gränsen mot kronoegendomens mark,

dels ock att det så kallade Lindgrenska torpet må med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för köparen att nyttja den egendomen tillhöriga, från lägenheten söderut mot bygdevägen löpande väg mot deltagande i vägunderhållet och med skyldighet ej mindre att låta den över lägenheten framgående delen av sistberörda väg av egendomens innehavare användas som utfartsväg mot deltagande i vägunderhållet än även att låta över lägenheten framdragen, Kolbäcks-Bergs elektriska distributionsförening tillhörig elektriska högspänningsledning kvarstå å lägenheten utan annan ersättning härför än för den skada, som genom ledningens eftersyn eller annorledes kan åsamkas lägenhetens ägare tillhöriga kreatur eller gröda;

19) att tre i statsrådsprotokollet omförmälda, med litt. B, C och D be-tecknade områden om respektive 0.316 hektar, 0.147 hektar och 0.068 hektar må från kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Horn nr 6 i Rytterns socken av Västmanlands län avskiljas och var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar; samt

20) att tre i statsrådsprotokollet omförmälda lotter må var för sig med i samma protokoll angivet område från kronoparkerna Handog och Öran i Jämtlands län försäljas, lotten å Handog nr 1 och lotten A å Handog nr 5 under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor och lotten B å Handog nr 5 enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med tillträdesrätt beträffande samtliga lotter den 14 mars 1926 och med förbehåll om rätt till fri utfartsväg för lotten B över lotten A.

Stockholm den 3 juni 1925.

Med undersätlig vörndnad.